

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 kwietnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant:	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 26 kwietnia 2016 r. w Gliwicach

sprawy B. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o odsetki

na skutek odwołania B. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 25 listopada 2015 r. **nr** (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej B. G. prawo do odsetek ustawowych od kwoty stanowiącej różnicę pomiędzy rentą rodzinną w wysokości należnej i rentą rodzinną w wysokości wypłaconej przez organ rentowy za okres od 26 kwietnia 2013 roku do 31 lipca 2015 roku od następujących dat:

- a) od rat renty za okres od 26 kwietnia 2013 roku do 30 czerwca 2013 roku – począwszy od 11 czerwca 2013 roku do daty wykonania decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. z dnia 17 lipca 2015 roku,
- b) od rat renty za okres od 1 lipca 2013 roku do 31 lipca 2015 roku – od dnia 11-tego każdego miesiąca do daty wykonania decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. z dnia 17 lipca 2015 roku;

2. oddała wniosek o obciążenie organu rentowego kosztami postępowania.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. VIII U 139/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 listopada 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił B. G. prawa do odsetek ustawowych od renty albowiem decyzja została wydana w terminie tj. w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej

okoliczności, którą był prawomocny wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 12 maja 2015 roku. Wpłynął on do Oddziału 7 lipca 2015 roku. Decyzja z dnia 17 lipca 2015 roku została wydana w terminie.

Ubezpieczona B. G. w odwołaniu domagała się zmiany decyzji i przyznania jej odsetek ustawowych od wypłaconych rat renty rodzinnej będących różnicą pomiędzy wypłaconą ubezpieczonej rentą rodzinną a należną zgodnie z prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 28 lutego 2014 roku, sygn. akt VIII U 2195/13. Ponadto domagała się obciążenia kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania. W uzasadnieniu wskazał, że zgodnie z art. 118 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS powinien wydać decyzję w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. W niniejszej sprawie wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 12 maja 2015 roku wpłynął do Oddziału 7 lipca 2015 roku. Decyzja została wydana w terminie 30 dni od tej daty i odsetki nie należą się.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z 28 czerwca 2013 roku ZUS oddział C. poinformował ubezpieczoną B. G., że renta rodzinna przyznana decyzją z 22 maja 2013 roku i wwpw 117,48 % został ustalony prawidłowo. Wcześniej pobierana przez męża ubezpieczonej emerytura została obliczona błędnie. Błędnie zastosowano wwpw 147,25 %.

Ubezpieczona B. G. w odwołaniu domagała się zmiany zaskarżonej decyzji i obliczenia renty rodzinnej z zastosowaniem wwpw 147,25 % tj. takim, który przyjęto do obliczenia emerytury męża. Ubezpieczona domagała się także zasądzenia na jej rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Decyzją z 28 czerwca 2013 roku ZUS oddział C. poinformował ubezpieczoną B. G., że renta rodzinna przyznana decyzją z 22 maja 2013 roku i wwpw 117,48 % został ustalony prawidłowo. Wcześniej pobierana przez męża ubezpieczonej emerytura została obliczona błędnie. Błędnie zastosowano wwpw 147,25 %.

Ubezpieczona B. G. w odwołaniu domagała się zmiany zaskarżonej decyzji i obliczenia renty rodzinnej z zastosowaniem wwpw 147,25 % tj. takim, który przyjęto do obliczenia emerytury męża. Ubezpieczona domagała się także zasądzenia na jej rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sprawa z odwołania ubezpieczonej toczyła się przed Sądem Okręgowym w Gliwicach pod sygnaturą akt VIII U 2195/13. W sprawie tej wyrokiem z dnia 28 lutego 2014 roku Sąd Okręgowy w Gliwicach zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonej B. G. prawo do zastosowania wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 147,25% przy obliczeniu renty rodzinnej i zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. na rzecz ubezpieczonej kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd ustalił, że B. G. jest wdową po J. G.. Mąż ubezpieczonej był uprawniony do emerytury od 9 kwietnia 2008 roku. Decyzją z dnia 20 maja 2008 roku ZUS przeliczył emeryturę i ustalił wwpw 147,25 %. Emerytura była wypłacana w tak obliczony sposób do śmierci J. G. tj. do 26 kwietnia 2013 roku. Decyzją z dnia 22 maja 2013 roku organ rentowy przyznał ubezpieczonej prawo do renty rodzinnej. W decyzji wskazał, że renta rodzinna dla 1 osoby wynosi 85 % świadczenia osoby zmarłej tj. $85\% \times 2659,48 \text{ zł} = 2.260,56 \text{ zł}$. Ubezpieczona zwróciła się o przeanalizowanie sprawy ponieważ emerytura jej męża wynosiła 3.062 zł, a nie jak wskazano w decyzji 2.659,48 zł. W odpowiedzi ZUS wydał zaskarżoną decyzję.

Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z art. 73 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz.1227 ze zm., zwanej dalej ustawą) renta rodzinna dla jednej osoby uprawnionej wynosi 85 % świadczenia, które przysługiwałoby zmarłemu.

Zatem renta rodzinna nie jest świadczeniem nowym ale jest pochodną od świadczenia przysługującego zmarłemu. Wynosi 85% tego świadczenia. Brak było zatem podstaw do obliczania emerytury na nowo. Organ rentowy w miejsce wwpw 147,25 % przyjął 117,48%. Nie było to związane z ujawnieniem nowych okoliczności lub przedłożeniem nowych

dowodów. Przyjęcie wyższego wwpw było wynikiem błędu organu rentowego. Żaden przepis nie daje podstawy do korygowania wysokości świadczenia w takiej sytuacji.

Zgodnie z art. 114 ustawy po uchyleniu ust. 1a prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu jedynie wówczas jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. Korygowanie błędu przez organ rentowy mogłoby być oparte na przepisie art. 114 ust. 1a ustawy. Jednak nie obowiązywał on już w dacie wydania zaskarżonej decyzji. W myśl tego przepisu prawo do świadczenia lub jego wysokość ulega ponownemu ustaleniu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji okaże się, że przedłożone dowody nie dawały podstaw do ustalenia prawa do emerytury lub renty albo ich wysokości. Przepis ten został uchylony wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 lutego 2012 roku, sygn. akt K 5/11 i utracił moc obowiązującą z dniem 8 marca 2012 roku, albowiem został uznany za niezgodny z zasadą zaufania obywateli do państwa i stanowionej przez nie prawa wynikającej z art. 2 oraz z art. 67 ust. 1 Konstytucji RP.

Na skutek apelacji Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 12 maja 2015 roku, w sprawie III AUa 1230/14 oddalił apelację akceptując stanowisko Sądu I instancji.

Wyrok Sądu Apelacyjnego został doręczony organowi rentowemu 25 czerwca 2015 roku.

W wykonaniu wyroku ZUS wydał decyzję z dnia 17 lipca 2015 roku o przyznaniu ubezpieczonej prawa do renty rodzinnej od 26 kwietnia 2013 roku na stałe. W decyzji ustalono datę wypłaty świadczenia na dzień 10 każdego miesiąca i orzeczono o wyrównaniu za okres od 26 kwietnia 2013 roku do 31 lipca 2015 roku.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów z akt rentowych oraz na podstawie akt Sądu Okręgowego w Gliwicach sygn. akt VIII U 2195/13.

Powyższe dowody nie budziły wątpliwości Sądu i zostały w całości przyjęte za podstawę do ustalenia stanu faktycznego.

Sąd zważył, co następuje: odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z przepisem art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych / Dz. U. z 2004 roku, nr 137, poz. 887 ze zm. / jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Zgodnie z przepisem art. 118 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych / tekst jednolity : Dz. U. z 2004 roku, nr 39, poz. 353 ze zm. / organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120.

Po myśli przepisu art. 118 ust. 1a. powyższej ustawy w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego.

ZUS w odpowiedzi na odwołanie wskazywał, że decyzja wydana została w terminie ponieważ datą wyjaśnienia ostatniej okoliczności w sprawie była data wpłynięcia do oddziału wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach. Sąd nie podziela takiej wykładni przepisu art. 118 ust 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Według Sądu przepis ten stanowi, że za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności koniecznej do wydania decyzji uznaje się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia sądu o ile za nieustalenie tych okoliczności odpowiedzialności nie ponosi organ rentowy.

Takie stanowisko wyraził też Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 11 września 2007 roku sygn. P 11/07, na który powoływała się ubezpieczona.

Ubezpieczona domaga się odsetek za opóźnienie w wypłacie renty rodzinnej w prawidłowej wysokości. W sprawie tej okolicznością sporną była kwestia zastosowania przepisów prawa – co szeroko omówione zostało przez Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 12 maja 2015 roku, sygn. akt III AUa 1230/14, a wcześniej przez Sąd Okręgowy w Gliwicach w wyroku z dnia 28 lutego 2014 roku, sygn. akt VIII U 2195/13.

W ocenie Sądu organ rentowy po wpłynięciu wniosku odwołującej mógł prawidłowo zastosować przepisy prawa, zaś ich błędne zastosowanie jest okolicznością obciążającą ZUS.

Zgodnie § 2.ust 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 1 lutego 1999 roku w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych / Dz. U. Z 1999 roku, nr 12, poz. 104 / odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń - do dnia wypłaty świadczeń, z uwzględnieniem ust. 2-5.

Według ust 2. okres opóźnienia w ustaleniu prawa do świadczeń i ich wypłacie, dla których przepisy określające zasady ich przyznawania i wypłacania przewidują termin na wydanie decyzji, liczy się od dnia następującego po upływie terminu na wydanie decyzji.

Zgodnie z ust 4. okres opóźnienia w wypłaceniu świadczeń okresowych liczy się od dnia następującego po ustalonym terminie ich płatności.

Decyzją z dnia 22 maja 2013 roku został rozpoznany wniosek ubezpieczonej z 29 kwietnia 2013 roku o rentę rodzinną i w tej dacie mogła zostać wydana prawidłowa decyzja. Termin wypłaty świadczenia przypada na 10-tego każdego miesiąca. Zatem świadczenie za kwiecień, maj i czerwiec 2013 roku powinno być wypłacone do 10 czerwca 2013 roku i od 11 czerwca 2013 roku do daty wykonania decyzji z 17 lipca 2015 roku ZUS pozostawał w opóźnieniu z jego wypłatą. Miał przy tym na uwadze Sąd, że kwota stanowiąca sumę świadczeń za okres od 26 kwietnia 2013 roku do 31 lipca 2015 została wypłacona w dniu wykonania decyzji z 17 lipca 2015 roku.

Z kolei opóźnienie w wypłacie rat za okres od 1 lipca 2013 roku do 31 lipca 2015 roku miało miejsce od 11-tego dnia każdego miesiąca do dnia wykonania decyzji z 17 lipca 2015 roku. Świadczenie za sierpień 2015 roku wypłacone zostało w terminie.

Brak orzeczenia o stwierdzeniu odpowiedzialności ZUS przez Sądy I i II instancji nie wyklucza możliwości zasądzenia odsetek za opóźnienie w płatności świadczenia w prawidłowej wysokości od organu rentowego na rzecz odwołującej .

Mając powyższe na uwadze Sąd zmienił zaskarżoną decyzję w zakresie wskazanym w pkt 1 sentencji na podstawie powołanych przepisów i art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

Sąd oddalił wniosek o obciążenie organu rentowego kosztami postępowania ponieważ zgodnie z art. 109 § 1 k.p.c. roszczenie o zwrot kosztów wygasa, jeśli strona najpóźniej przed zamknięciem rozprawy bezpośrednio poprzedzającej wydanie orzeczenia nie złoży sądowi spisu kosztów albo nie zgłosi wniosku o przyznanie kosztów według norm przepisanych. W niniejszej sprawie nie został złożony spis kosztów ani wniosek o przyznanie kosztów według norm przepisanych.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek